C/2024/6814

29.11.2024

ODPORÚČANIE RADY

z 21. októbra 2024,

k hospodárskej politike, rozpočtovej politike, politike zamestnanosti a štrukturálnej politike Írska

(C/2024/6814)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 ([2]), ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „mechanizmus“), nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus poskytuje členským štátom finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. V súlade s prioritami európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík mechanizmus pomáha dosiahnuť hospodársku a sociálnu obnovu a vykonávanie udržateľných reforiem a investícií, najmä reforiem a investícií s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu a posilniť odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci Únie a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.

(2) Cieľom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 ([3]) (ďalej len „nariadenie o REPowerEU“), ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je postupne ukončovať závislosť Únie od dovozu ruských fosílnych palív. Pomohlo by to dosiahnuť energetickú bezpečnosť a diverzifikovať dodávky energie do Únie, pričom by sa zároveň zvýšila miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, zvýšili by sa kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Írsko pridalo do svojho národného plánu obnovy a odolnosti novú kapitolu REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU.

([1]) Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(3) Komisia 16. marca 2023 vydala oznámenie s názvom „Dlhodobá konkurencieschopnosť EÚ: výhľad na obdobie po roku 2030“, ktoré má slúžiť ako podklad pre rozhodnutia v príslušných oblastiach politiky a má vytvoriť rámcové podmienky pre zvyšovanie rastu. V oznámení sa konkurencieschopnosť vymedzuje na základe deviatich navzájom sa posilňujúcich faktorov. Spomedzi týchto faktorov sa prístup k súkromnému kapitálu, výskum a inovácia, vzdelávanie a zručnosti a fungovanie jednotného trhu javia ako kľúčové politické priority pre reformy a investície, ktoré majú vyriešiť súčasné výzvy v oblasti produktivity a zároveň upevniť dlhodobú konkurencieschopnosť Únie a jej členských štátov. Komisia 14. februára 2024 vydala oznámenie s názvom „Výročná správa 2024 o jednotnom trhu a konkurencieschopnosti“. V uvedenom oznámení sa podrobne opisujú silné stránky a výzvy európskeho jednotného trhu z hľadiska konkurencieschopnosti a na základe deviatich identifikovaných faktorov konkurencieschopnosti sa sleduje ročný pokrok.

(4) Komisia 21. novembra 2023 prijala ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2024, čím odštartovala európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2024. Európska rada 22. marca 2024 schválila priority ročného prieskumu udržateľného rastu na rok 2024, ktoré sú sústredené na štyri rozmery konkurencieschopnej udržateľnosti. Komisia 21. novembra 2023 prijala na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 ([4]) aj správu o mechanizme varovania na rok 2024, v ktorej Írsko neurčila za jeden z členských štátov, ktoré môžu byť postihnuté nerovnováhami alebo ktorým môže hroziť, že budú postihnuté nerovnováhami, a v prípade ktorých bude potrebné hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Írska na rok 2024. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2024, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny ([5]) (ďalej len „odporúčanie pre eurozónu na rok 2024“) 12. apríla 2024 a spoločnú správu o zamestnanosti 11. marca 2024.

(5) Dňa 30. apríla 2024 nadobudol účinnosť nový rámec Únie pre správu hospodárskych záležitostí. Rámec zahŕňa nové nariadenie (EÚ) 2024/1263 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade, zmenené nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 ([6]) o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku a zmenenú smernicu Rady 2011/85/EÚ ([7]) o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov. Cieľom tohto nového rámca pre správu hospodárskych záležitostí je podporovať zdravé a udržateľné verejné financie, udržateľný a inkluzívny rast a odolnosť prostredníctvom reforiem a investícií a predchádzať nadmerným deficitom verejných financií. Nový rámec pre správu hospodárskych záležitostí podporuje aj preberanie zodpovednosti zo strany členských štátov s dôraznejším zameraním na strednodobý horizont, sprevádzané účinnejším a koherentnejším vykonávaním. Každý členský štát má Rade a Komisii predložiť národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. Národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán obsahuje fiškálne, reformné a investičné záväzky členského štátu, ktoré sa vzťahujú na plánovací horizont štyroch alebo piatich rokov v závislosti od bežnej dĺžky volebného obdobia národného zákonodarcu. Trajektória vývoja čistých výdavkov ([8]) v národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch musí byť v súlade s požiadavkami nariadenia (EÚ) 2024/1263 vrátane požiadaviek na to, aby verejný dlh do konca obdobia úprav dosiahol alebo si udržal hodnoverne klesajúci trend alebo aby zostal na obozretnej úrovni pod 60 % hrubého domáceho produktu (HDP) a aby sa deficit verejných financií v strednodobom horizonte dostal pod referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve a/alebo sa pod ňou udržal. Ak sa členský štát zaviaže uskutočniť príslušný súbor reforiem a investícií v súlade s kritériami stanovenými v nariadení (EÚ) 2024/1263, obdobie úprav sa môže predĺžiť najviac o tri roky. V snahe podporiť prípravu týchto národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánov uverejnila Komisia 21. júna 2024 usmernenia týkajúce sa informácií, ktoré majú členské štáty poskytovať vo svojich národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch a vo svojich výročných správach o pokroku. V súlade s článkami 5 a 36 nariadenia (EÚ) 2024/1263 zaslala Komisia členským štátom v príslušných prípadoch referenčné trajektórie a technické informácie. Členské štáty majú predložiť svoje národné strednodobé fiškálno-štrukturálne plány do 20. septembra 2024, pokiaľ sa daný členský štát a Komisia nedohodnú na primeranom predĺžení tejto lehoty. Členské štáty môžu v súlade so svojimi vnútroštátnymi

([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Odporúčanie Rady z 12. apríla 2024 o hospodárskej politike eurozóny (Ú. v. EÚ C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Smernica Rady 2011/85/EÚ z 8. novembra 2011 o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Čisté výdavky v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 2 nariadenia (EÚ) 2024/1263: „Čisté výdavky“ sú výdavky verejnej správy bez i) úrokových výdavkov; ii) diskrečných príjmových opatrení; iii) výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie; iv) vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou; v) cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a vi) jednorazových a iných dočasných opatrení.

právnymi rámcami diskutovať o svojich návrhoch strednodobých plánov so svojimi národnými parlamentmi, môžu požiadať nezávislé fiškálne inštitúcie o vydanie stanoviska a môžu uskutočniť konzultácie so sociálnymi partnermi a inými vnútroštátnymi zainteresovanými stranami.

(6) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2024 ďalej vyvíja v súlade s vykonávaním mechanizmu. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa aj naďalej plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány pomáhajú účinne riešiť všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019, 2020, 2022 a 2023 sú naďalej rovnako relevantné pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli zrevidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(7) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Írsko predložilo Komisii 28. mája 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie stanovenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 8. septembra 2021 prijala svoje vykonávacie rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Írska ([9]), ktoré bolo zmenené 8. decembra 2023 podľa článku 18 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241 s cieľom aktualizovať maximálny finančný príspevok na nenávratnú finančnú podporu ([10]). Uvoľnenie platieb je podmienené prijatím rozhodnutia Komisie v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241 o tom, že Írsko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(8) Írsko 30. apríla 2024 predložilo svoj národný program reforiem na rok 2024 a 10. mája 2024 svoj program stability na rok 2024 v súlade s článkom 4 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([11]). V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2024 zohľadňujú aj polročné správy Írska o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti.

(9) Komisia 19. júna 2024 uverejnila správu o krajine na rok 2024 týkajúcu sa Írska. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Írsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu, ktoré prijala Rada v rokoch 2019 až 2023, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Írska. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Írska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov Únie v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.

(10) Podľa údajov overených Eurostatom zostal prebytok verejných financií Írska v roku 2023 stabilný na úrovni 1,7 % HDP, zatiaľ čo dlh verejnej správy klesol zo 44,4 % HDP na konci roku 2022 na 43,7 % HDP na konci roku 2023.

(11) Rada 12. júla 2022 odporučila ([12]) Írsku, aby v roku 2023 prijalo opatrenia s cieľom zabezpečiť, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov bude v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi fiškálnej politiky ([13]), pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cielená podpora domácností a podnikov, ktoré sú najviac ohrozené nárastom cien energie, a ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Rada zároveň odporučila, aby Írsko prispôsobilo

([9]) ST 11046/21 INIT a ST 11046/21 ADD 1.
([10]) Vykonávacie rozhodnutie Rady z 8. decembra 2023, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie z 8. septembra 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Írska (ST 15965/23 a ST 15965/23 ADD 1).
([11]) Nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).
([12]) Odporúčanie Rady z 12. júla 2022, ktoré sa týka národného programu reforiem Írska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2022 (Ú. v. EÚ C 334, 1.9.2022, s. 52).
([13]) Na základe prognózy Komisie z jari 2024 sa strednodobý rast potenciálneho produktu Írska v roku 2023, ktorý sa používa na meranie zámerov fiškálnej politiky, v nominálnom vyjadrení odhaduje na 9,2 % na základe desaťročnej priemernej reálnej potenciálnej miery rastu a deflátora HDP na rok 2023.

bežné výdavky vyvíjajúcej sa situácii. Zároveň odporučila, aby Írsko zvýšilo verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti s ohľadom na iniciatívu REPowerEU, okrem iného aj využitím mechanizmu a iných fondov Únie. Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky ([14]) v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie expanzívne, a to na úrovni 0,9 % HDP. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) predstavoval v roku 2023 expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,8 % HDP. To zahŕňa zníženie o 0,1 % HDP nákladov na cielené núdzové podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, ako aj zníženie o 0,1 % HDP nákladov na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny. Expanzívny príspevok primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2023 teda nebol spôsobený cielenou núdzovou podporou pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a len čiastočne bol spôsobený podporou pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Expanzívny rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bol spôsobený aj trvalými zvýšeniami miezd vo verejnom sektore a sociálnych dávok a vyššími výdavkami na zdravotnú starostlivosť. Možno teda konštatovať, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2023 nebol v súlade s odporúčaním Rady z 12. júla 2022. Výdavky financované z nenávratnej podpory (grantov) v rámci mechanizmu a z iných fondov Únie dosiahli v roku 2023 výšku 0,1 % HDP. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov dosiahli v roku 2023 výšku 2,3 % HDP, pričom oproti roku 2022 išlo o nárast o 0,2 percentuálneho bodu. Írsko financovalo dodatočné investície prostredníctvom mechanizmu a iných fondov Únie. Írsko financovalo verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, ako sú napríklad elektrifikácia prímestských železníc a program na poskytovanie digitálnej infraštruktúry pre školy. Tieto verejné investície sa čiastočne financujú z mechanizmu a iných fondov Únie.

(12) V programe stability na rok 2024 sa v makroekonomickom scenári, z ktorého vychádzajú rozpočtové projekcie, predpokladá rast reálneho HDP na úrovni 2,6 % v roku 2024 a na úrovni 3,9 % v roku 2025, zatiaľ čo predpokladaná inflácia meraná podľa harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien (HICP) by mala byť v roku 2024 aj roku 2025 na úrovni 2,1 %. Očakáva sa, že prebytok verejných financií sa v roku 2024 zníži na 1,6 % HDP a v roku 2025 sa zvýši na 1,7 % HDP, zatiaľ čo pomer dlhu verejnej správy k HDP sa do konca roka 2024 zníži na 41,5 % a do konca roka 2025 na 39,5 %. Po roku 2025 má prebytok verejných financií podľa projekcií klesnúť v roku 2026 na 1,5 % HDP a v roku 2027 má vzrásť na 1,7 %. Plánuje sa preto zachovať saldo verejných financií v horizonte programu pod referenčnou hodnotou pre deficit stanovenou na úrovni 3 % HDP v zmluve. Na druhej strane sa predpokladá, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa po roku 2025 postupne zníži na 37,8 % v roku 2026 a na 36,7 % v roku 2027.

(13) V prognóze Komisie z jari 2024 sa predpokladá nárast reálneho HDP o 1,2 % v roku 2024 a o 3,6 % v roku 2025, zatiaľ čo inflácia meraná podľa HICP sa má pohybovať na úrovni 1,9 % v roku 2024 a 1,8 % v roku 2025.

(14) V prognóze Komisie z jari 2024 sa predpokladá prebytok verejných financií vo výške 1,3 % HDP v roku 2024, zatiaľ čo pomer dlhu verejnej správy k HDP sa má do konca roka 2024 znížiť na 42,5 %. Nižšie prebytky odrážajú opatrný prístup, pokiaľ ide o možné pretrvávanie vysokého rastu výdavkov v rokoch 2024 a 2025. V znížení pomeru dlhu k HDP v roku 2024 sa odráža najmä prebytok verejných financií a bolo by väčšie, ak by sa neuskutočnilo významné zosúladenie dlhu a deficitu. Podľa odhadov Komisie majú byť zámery fiškálnej politiky v roku 2024 vo všeobecnosti neutrálne na úrovni - 0,1 % HDP.

(15) Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa očakáva, že v roku 2024, podobne ako v roku 2023, sa budú z grantov v rámci mechanizmu financovať výdavky vo výške menej než 0,1 % HDP. Výdavky financované z grantov v rámci mechanizmu umožnia realizovať vysokokvalitné investície a reformy na zvýšenie produktivity bez toho, aby to malo priamy vplyv na saldo verejných financií alebo verejný dlh Írska.

(16) Rada 14. júla 2023 odporučila ([15]), aby Írsko v roku 2024 zachovalo zdravú fiškálnu pozíciu. Členské štáty boli vyzvané, aby pri plnení svojich rozpočtov na rok 2023 a príprave návrhov rozpočtových plánov na rok 2024 zohľadnili, že Komisia navrhne Rade, aby začala postupy pri nadmernom deficite na základe deficitu podľa výsledných údajov za rok 2023. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že štrukturálne saldo Írska

([14]) Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu Únie. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení (a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou spôsobenou pandémiou ochorenia COVID-19) a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci mechanizmu a iných fondov Únie.

([15]) Odporúčanie Rady zo 14. júla 2023, ktoré sa týka národného programu reforiem Írska na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2023 (Ú. v. EÚ C 312, 1.9.2023, s. 58).

dosiahne v roku 2024 úroveň 1,8 % HDP v porovnaní s úrovňou 1,0 % v roku 2023, a teda bude nad úrovňou strednodobého rozpočtového cieľa, ktorým je štrukturálne saldo na úrovni - 0,5 % HDP. To je v súlade s odporúčaním Rady.

(17) Rada okrem toho odporučila, aby Írsko prijalo opatrenia s cieľom čo najskôr v rokoch 2023 a 2024 ukončiť platné núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky. Rada ďalej odporučila, že ak by si opätovné zvyšovanie cien energie vyžadovalo nové podporné opatrenia alebo pokračovanie existujúcich opatrení, aby Írsko zabezpečilo, aby boli takéto podporné opatrenia zacielené na ochranu zraniteľných domácností a podnikov, aby boli fiškálne dostupné a aby sa nimi zachovali stimuly na úsporu energie. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa čisté rozpočtové náklady ([16]) na núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky odhadujú na 0,4 % HDP v roku 2023, pričom sa predpokladá, že v roku 2024 budú na úrovni 0,1 % HDP a v roku 2025 na úrovni 0,0 % HDP. Núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky boli ukončené v rokoch 2023 a 2024. To je v súlade s odporúčaním Rady.

(18) Rada okrem toho tiež odporučila, aby Írsko zachovalo verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečilo účinné čerpanie grantov v rámci mechanizmu a účinné čerpanie iných fondov Únie, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov sa z 2,3 % HDP v roku 2023 zvýšia na 2,5 % HDP v roku 2024. To je v súlade s odporúčaním Rady. Na druhej strane sa očakáva, že verejné výdavky financované z príjmov z fondov EÚ vrátane grantov v rámci mechanizmu zostanú v roku 2024 na stabilnej úrovni 0,1 % HDP.

(19) Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, a z predpokladu nezmenenej politiky sa v prognóze Komisie z jari 2024 predpokladá prebytok verejných financií v roku 2025 na úrovni 1,2 % HDP. Pomer dlhu verejnej správy k HDP sa má do konca roka 2025 znížiť na 41,3 %. V znížení pomeru dlhu k HDP v roku 2025 sa odráža najmä prebytok verejných financií a bolo by väčšie, ak by sa neuskutočnilo významné zosúladenie dlhu a deficitu.

(20) Existujú obavy v súvislosti s vplyvom nákladovej efektívnosti systému zdravotnej starostlivosti na fiškálnu udržateľnosť. Írsko je jedinou krajinou v Únii, ktorá nemá všeobecne dostupnú primárnu zdravotnú starostlivosť, čo vytvára väčší tlak na nemocnice. Očakáva sa, že starnutie obyvateľstva zvýši tlak na systém zdravotnej starostlivosti: predpokladá sa, že v prípade Írska povedie do roku 2070 k zvýšeniu výdavkov na verejnú zdravotnú starostlivosť o 1,5 percentuálneho bodu HDP, čo je vysoko nad plánovým zvýšením o 0,4 percentuálneho bodu v prípade Únie.

(21) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Očakáva sa, že tieto reformy a investície pomôžu účinne riešiť buď všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny, alebo aspoň ich značnú časť. Vzhľadom na tento náročný časový rámec je nevyhnutné čo urýchlene pristúpiť k účinnému vykonávaniu tohto plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, aby sa posilnila dlhodobá konkurencieschopnosť Írska využitím zelenej a digitálnej transformácie a aby sa zároveň zabezpečila sociálna spravodlivosť. Ak sa majú splniť záväzky plánu obnovy a odolnosti do augusta 2026, je nevyhnutné, aby Írsko pokračovalo vo vykonávaní reforiem a urýchlilo investície riešením príslušných výziev a zároveň zabezpečilo a silné administratívne kapacity. Zahŕňa to včasné predloženie pripravovaných žiadostí o platbu. Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonanie plánu obnovy a odolnosti, naďalej treba systematicky zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany.

(22) Írsko má v rámci preskúmania programov politiky súdržnosti v polovici trvania v súlade s článkom 18 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 ([17]) povinnosť preskúmať do marca 2025 každý program podporovaný Európskym fondom regionálneho rozvoja (EFRR), Európskym sociálnom fondom plus (ESF+), Kohéznym fondom a Fondom na spravodlivú transformáciu (FST), pričom zohľadní okrem iného výzvy identifikované v odporúčaniach pre danú krajinu na rok 2024, ako aj svoj národný energetický a klimatický plán. Na základe uvedeného preskúmania sa definitívne prideľujú finančné prostriedky Únie, ktoré sú súčasťou každého programu. Írsko dosiahlo pokrok vo vykonávaní programov politiky súdržnosti a Európskeho piliera sociálnych práv, výzvy však pretrvávajú. Írsko naďalej zaznamenáva významné hospodárske a sociálne rozdiely medzi metropolitnými oblasťami a ostatnými oblasťami v krajine, a to najmä v severozápadnom regióne. Výrazné

([16]) Údaj predstavuje úroveň ročných rozpočtových nákladov na tieto opatrenia vrátane príjmov a výdavkov a v príslušných prípadoch po odpočítaní príjmov z daní z neočakávaných ziskov dodávateľov energie.

([17]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

nedostatky sú v oblasti začleňovania do trhu práce v prípade znevýhodnených skupín, ktoré sú vystavené neprimerane vysokému riziku chudoby a sociálnemu vylúčeniu. Keďže priority dohodnuté v programoch sú naďalej relevantné, dôležité je zrýchliť ich vykonávanie. Cieľ posilniť inovačné ekosystémy na regionálnej úrovni, ktorý zahŕňa zámer znížiť rozdiely v oblasti inovácií medzi severozápadným regiónom a ostatnými dvoma regiónmi, je stále opodstatnený. Naďalej je dôležité uľahčovať prístup k sociálnym službám a rozvíjať cielené opatrenia v oblasti zručností pre najznevýhodnenejšie skupiny s cieľom riešiť nedostatok pracovných síl, chudobu a sociálne vylúčenie. Írsko by mohlo využiť Platformu strategických technológií pre Európu zriadenú nariadením (EÚ) Európskeho parlamentu a Rady 2024/795 ([18]), aby zvýšilo investície do digitalizácie a digitálnej transformácie v malých a stredných podnikoch a do výskumu v oblasti technológií čistej energie v súlade so stratégiou pre inteligentnú špecializáciu a s dokumentom s názvom *Vision of Ireland's Industry 4.0 Strategy 2020 – 2025* (Vízia stratégie írskeho Priemyslu 4.0 na roky 2020 – 2025) a aby zriadilo mechanizmus *Future Manufacturing Ireland* (Budúcnosť írskeho spracovateľského priemyslu).

(23) Popri hospodárskych a sociálnych výzvach, ktoré sa riešia v pláne obnovy a odolnosti a s využitím iných finančných prostriedkov Únie, čelí Írsko niekoľkým výzvam súvisiacim so zásobovaním pitnou vodou a s úpravou odpadových vôd, ako aj so systémom nakladania s odpadom. Okrem toho pretrvávajú výzvy súvisiace s elektrizačnou sústavou, energetickou infraštruktúrou a technológiami inteligentných sietí, ako aj s energetickou efektívnosťou.

(24) Stále existujú značné nedostatky v odvetviach vodného hospodárstva a odpadových vôd, ktoré ovplyvňujú kvalitu vody. Tieto nedostatky ešte zhoršuje pretrvávajúca vysoká miera únikov v systéme zásobovania vodou. Írsko dosahuje slabé výsledky, pokiaľ ide o normy opísané v smernici Rady 91/271/EHS ([19]), keďže významná časť komunálnych odpadových vôd sa stále nečistí ani nezbiera, a to najmä z dôvodu zastaranej infraštruktúry. Významná časť írskeho obyvateľstva stále nie je napojená ani na zariadenia sekundárnej úpravy odpadovej vody. Odber vody a zmeny vodných útvarov sa kontrolujú nedostatočne, pretože neexistuje vhodný právny rámec. Chýbajúca primeraná infraštruktúra na zásobovanie pitnou vodou a zber a úpravu odpadovej vody môže v určitých oblastiach obmedzovať výstavbu budov na bývanie alebo priemysel, a to má vplyv na konkurencieschopnosť.

(25) Energetický systém Írska v roku 2023 naďalej vykazoval známky zraniteľnosti, keďže maloobchodné ceny elektriny zostali vyššie ako priemer Únie. V druhom polroku 2023 malo Írsko v rámci Únie najvyššie ceny elektriny pre odberateľov v domácnostiach a tieto ceny sú naďalej vysoké. Írsko si stanovilo ambiciózne ciele týkajúce sa podielu výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov a začalo zavádzať dodatočné obnoviteľné zdroje energie, ktoré spôsobia tlak na elektrizačnú sústavu v dôsledku zvýšených objemov variabilnej výroby. Dodatočná kapacita siete je potrebná na úrovni prenosu aj distribúcie, čo zahŕňa aj nové cezhraničné projekty. Vplyv nedostatočnej kapacity siete má dosah aj na konkurencieschopnosť, najmä pokiaľ ide o prilákanie a udržanie spoločností. V dôsledku kapacitných obmedzení sú takisto vyššie aj výrobné náklady, čo môže podniky odrádzať. Národnému regulačnému orgánu bola pridelená úloha vypracovať plán pre flexibilitu na strane dopytu s cieľom umožniť írskemu energetickému systému fungovať efektívne s vysokým podielom elektriny z obnoviteľných zdrojov. Flexibilita na strane dopytu a zásadná modernizácia infraštruktúry na prenos, distribúciu a uskladňovanie energie budú kľúčové na to, aby Írsko dosiahlo cieľ stanovený v jeho akčnom pláne v oblasti klímy, ktorým je 80 % elektriny z obnoviteľných zdrojov, znížilo obmedzenie existujúcej výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov a integrovalo plánovaných 5 GW výroby veternej energie na mori do roku 2030. S cieľom umožniť posilnenie postavenia spotrebiteľov a zároveň zlepšiť flexibilitu energetického systému sú potrebné ďalšie opatrenia na podporu flexibility na strane dopytu a účasti spotrebiteľov na distribuovaných zdrojoch energie. Zahŕňa to zapojenie spotrebiteľov do služieb vyrovnávania a flexibility.

(26) Napriek pokroku dosiahnutému pri vykonávaní iniciatív na zlepšenie energetickej efektívnosti sú stále potrebné ďalšie opatrenia na zníženie spotreby energie a dekarbonizáciu fondu budov, a to najmä modernizácia energie pre obytné budovy, energetická modernizácia a rýchle zavádzanie vykurovania z obnoviteľných zdrojov. Írsku sa stále nepodarilo obmedziť spotrebu energie, ktorá sa bude podľa írskej správy o vnútroštátnych projekciách v oblasti energie zvyšovať do roku 2030 a prekročí odvetvové emisné stropy stanovené pre sektor zastavaného prostredia. Hoci skutočný rozsah hĺbkovej modernizácie budov zostáva obmedzený, Írsko začalo vykonávať ambiciózne ciele stanovené v jeho akčnom pláne v oblasti klímy. Na energetickú efektívnosť budov sa v štátnom rozpočte na rok 2024 vyčlenilo viac než 400 miliónov EUR. Zavedením komplexných programov úspory energie vo verejnom sektore by sa mohla zvýšiť energetická hospodárnosť fondu verejných budov. Je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie aj

([18]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/795 z 29. februára 2024, ktorým sa zriaďuje Platforma strategických technológií pre Európu (platforma STEP) a mení sa smernica 2003/87/ES a nariadenia (EÚ) 2021/1058, (EÚ) 2021/1056, (EÚ) 2021/1057, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) 2021/1060, (EÚ) 2021/523, (EÚ) 2021/695, (EÚ) 2021/697 a (EÚ) 2021/241 (Ú. v. EÚ L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

([19]) Smernica Rady 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd (Ú. v. ES L 135, 30.5.1991, s. 40, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1991/271/oj).

v záujme riešenia spotreby energie v doprave a priemysle, a to prostredníctvom ďalšej elektrifikácie prímestských železníc a stimulovania systémov monitorovania a kontroly spotreby energie.

(27) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada v roku 2024 odporučila členským štátom eurozóny, aby prijali opatrenia na splnenie odporúčania pre eurozónu na rok 2024, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti. V prípade Írska odporúčania 1, 2, 3 a 4 napomáhajú plneniu prvého, druhého a štvrtého odporúčania uvedeného v odporúčaní pre eurozónu na rok 2024,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Írsko v rokoch 2024 a 2025 prijalo opatrenia s cieľom:

1. včas predložiť strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. Riešiť očakávané zvýšenie výdavkov súvisiacich so starnutím obyvateľstva zvýšením nákladovej efektívnosti systému zdravotnej starostlivosti;
2. riešiť relevantné výzvy s cieľom umožniť nepretržité, rýchle a účinné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU hneď, ako bude prijatá, čím sa zabezpečí dokončenie reforiem a investícií do augusta 2026. Zrýchliť vykonávanie programov politiky súdržnosti. V kontexte preskúmania týchto programov v polovici trvania sa naďalej zameriavať na dohodnuté priority a zároveň zohľadňovať príležitosti, ktoré poskytuje iniciatíva Platforma strategických technológií pre Európu na zlepšenie konkurencieschopnosti;
3. zvýšiť investície do infraštruktúry pitnej vody a čistenia odpadových vôd s cieľom zlepšiť kvalitu vody a znížiť úniky;
4. zintenzívniť úsilie na zlepšenie flexibility elektrizačnej sústavy a modernizáciu a rozšírenie kapacity siete. Vypracovať a realizovať stratégiu na podporu reakcie na strane dopytu a zjednodušiť plánovanie a povoľovanie v prípade zariadení na uskladňovanie elektriny a pripájanie do sústavy. Zvýšiť úsilie na zlepšenie energetickej hospodárnosti súkromných budov s cieľom znížiť účty za energiu a náklady na energetický systém.

V Luxemburgu 21. októbra 2024

Za Radu

predseda

NAGY I.